

Versie 22-12-2021

Medische maatregelen rondom bezoek en sociaal contact

Doel medisch perspectief bij bezoek en sociaal contact

Bezoek en sociaal contact dragen bij aan de kwaliteit van leven van bewoners. In tijden van corona is het nodig om daarbij ook de veiligheid van bewoners in ogenschouw te nemen. Het medisch perspectief heeft tot doel de kans op introductie en verspreiding van COVID-19 op een locatie/afdeling door bezoek of tijdens sociaal contact af te wegen tegen de belasting van te nemen maatregelen op basis van evenredigheid (proportionaliteit).

Het coronavirus

Introductie en verspreiding van COVID-19 kan plaatsvinden middels contact tussen bewoners en bezoek en tussen bewoners onderling. Besmetting vindt plaats via druppels (bij hoesten, niezen, neusverkoudheid), maar kan ook al plaatsvinden voordat iemand klachten heeft of zonder dat iemand klachten heeft. Ook kan er overdracht plaatsvinden via besmette oppervlakken. De besmettelijkheid van het coronavirus en de mate waarin een persoon ziek wordt kan variëren afhankelijk van de dan overheersende virusvariant. Ook leeftijd en het wel of niet gevaccineerd zijn kan daarbij van invloed zijn. De ervaring tot nu is dat als het aantal besmettingen onder de bevolking toeneemt dat het aantal verpleeghuizen met een uitbraak ook toeneemt.

Afbakening

Met bezoek wordt bedoeld:

- Het bezoeken van een bewoner door familie, vrienden en kennissen.

Met sociaal contact wordt bedoeld:

- Sociale activiteiten binnen de instelling waarbij meerdere bewoners betrokken zijn, zoals samen eten, handwerkclub.
- Sociale activiteiten binnen de instelling waarbij zowel meerdere bewoners als externen (bijvoorbeeld mensen uit de wijk, artiest) betrokken zijn, zoals samen eten, een muziekmiddag.
- Buitenactiviteiten zoals (het meenemen van een bewoner voor) een wandeling.
- (meerdaagse) Uitstapjes (zoals bijvoorbeeld op bezoek bij familie/logeren, bezoek horecagelegenheid, winkelen, bezoek aan dierentuin, vakantie).

Algemene medische maatregelen rondom bezoek en sociaal contact

Uitgangspunten

- Voor bezoek en sociaal contact wordt lokaal een afweging gemaakt tussen kwaliteit van leven en veiligheid. Het gaat daarbij om het afwegen van risico's voor het individu en de groep. Weeg daarbij ook de gevolgen van introductie van COVID-19 mee voor wat betreft het nemen van maatregelen als testen, quarantaine en isolatie.
- Vaccinatie geeft geen 100% bescherming tegen COVID-19 infectie. Er blijft kans op (asymptomatische) introductie en verspreiding van het coronavirus door bezoekers en op onderling besmetten van bewoners tijdens sociaal contact.
- Bij bewoners in groepsverband, waarbij er sprake is van intensieve contacten, is bij verspreiding van het coronavirus sprake van kringbesmetting. Eén geïnfecteerde persoon besmet ongeveer gelijktijdig meerdere personen in de groep.
- Medische maatregelen rondom bezoek en sociaal contact worden lokaal bepaald waarbij, indien van toepassing, regionale en/of landelijke maatregelen leidend zijn, zoals bijvoorbeeld een maximaal aantal bezoekers per bewoner.
- Lokaal kan er, afgestemd op het lokale uitbraakbeleid, aanleiding zijn om bezoek en sociaal contact op een afdeling/locatie tijdelijk te beperken. Het besluit hiertoe wordt genomen in overleg met de cliëntenraad, ondernemingsraad, VAR/PAR, regiebehandelaren en het uitbraakteam.
- Quarantaine naar aanleiding van bezoek en sociaal contact is alleen van toepassing in geval van een (meerdaags) uitstapje, zoals het op bezoek gaan bij familie of bezoek aan horecagelegenheid waarbij er (mogelijk) een verhoogd risico is geweest op besmetting.

- Quarantaine is niet van toepassing na een buitenactiviteit met weinig sociaal contact, zoals bijvoorbeeld een wandeling.
- Tijdens bezoek en sociaal contact gelden de landelijke algemene maatregelen/adviezen van de overheid:
 - Was vaak en goed uw handen.
 - Houd 1,5 meter afstand, tussen bezoeker en bewoner en tussen bezoeker en medewerker.
 - Blijf thuis bij klachten en laat u direct testen.
 - Zorg voor voldoende frisse lucht.
 - Aanvullende maatregelen:
 - Schud geen handen.
 - Hoest en nies in de binnenkant van uw elleboog.
 - Doe een zelftest alvorens op bezoek te komen.

Medische maatregelen rondom bezoek

Voorwaarden voor bezoek

- Goed geïnformeerde bezoeker met betrekking tot de risico's en maatregelen rondom bezoek.
- De bezoeker komt niet op bezoek in geval de bezoeker:
 - Aan COVID-19 gerelateerde klachten heeft en in afwachting is van de testuitslag, zich niet heeft laten testen of geen antigeen zelftest heeft gedaan.
 - COVID-19 heeft en nog niet 24 uur klachtenvrij en 48 uur koortsvrij is en minimaal 7 dagen na start symptomen.
 - Onder de definitie valt van het bron- en contactonderzoek voor quarantaine of het mijden van kwetsbare personen in aansluiting op de quarantaine.

Medisch-inhoudelijke maatregelen rondom bezoek

- Bij entree wast of desinfecteert de bezoeker de handen.
- De bezoeker gaat bij voorkeur direct van de entree naar de kamer/afdeling van de bewoner (en vice versa). De looproute van de bezoeker (in/uit) is zo kort mogelijk/doorkruist geen andere afdelingen. Afdelingen met (mogelijk) COVID-19 worden niet gebruikt als looproute voor bezoekers.
- In geval van een uitbraak: te veel kruisende bezoekers per afdeling/locatie wordt voorkomen, bijvoorbeeld door middel van het beheersen van het aantal bezoekers en een duidelijke routing. Bij vertrek wast of desinfecteert de bezoeker de handen.
- De bezoeker meldt het direct aan de instelling als deze klachten van COVID-19 krijgt en vanaf twee dagen voorafgaand aan het ontstaan van de klachten op bezoek is geweest. Handel conform het [Verenso/NVAVG behandeladvies COVID-19 Acute fase](#).

Medische maatregelen bij verhoogd (boven)regionaal risiconiveau¹

- Bij (boven)regionaal risiconiveau 'waakzaam':
 - Overweeg, in overleg met de bewoner, het preventief gebruik van een chirurgisch neusmondmasker (minimaal type II)² door bezoekers bij contact binnen 1,5 meter bij:
 - Bewoners waarvan bekend is of vermoed wordt dat de vaccinatierespons niet optimaal is;
 - Niet-gevaccineerde bewoners.
- Vanaf (boven)regionaal risiconiveau 'zorgelijk':
 - Bezoekers gebruiken preventief een chirurgische neusmondmaskers (minimaal type II)⁷ bij contacten binnen 1,5 meter;
 - Het aantal personen in een gemeenschappelijke ruimte is afgestemd op de mogelijkheid tot het houden van 1,5 meter afstand.

¹ Verenso houdt, voor de indeling in risiconiveaus, de (boven)regionale besmettingscijfers aan in plaats van de landelijke risiconiveaus die zijn gebaseerd op de opnamecijfers van het ziekenhuis en de IC omdat de besmettingscijfers eerder oplopen. Zie voor de afkappunten het [Verenso/NVAVG behandeladvies COVID-19 Acute fase](#)

² Type II maskers zijn alleen bedoeld om te voorkomen dat een medewerker andere personen en de omgeving besmet. Gebruik Type IIR (R staat voor resistant, zijn dus niet-vochtdoorlatend en beschermen daardoor tegen spatten) beschermt de medewerker ook tegen besmetting door een patiënt met (verdenking op) COVID-19 (N.B. Formeel worden deze maskers niet hierop getest. Omdat type II en IIR niet van elkaar zijn te onderscheiden kan er voor worden gekozen om ook bij preventief gebruik te kiezen voor type IIR.

- Vanaf (boven)regionaal risico 'ernstig':
 - Bezoekers gebruiken, vanaf het betreden van het verpleeghuis, preventief een chirurgische neusmondmaskers in de openbare ruimtes (minimaal type II)⁷. Het advies is ook op het appartement van de bewoner een mondmasker te dragen, in ieder geval bij contact binnen 1,5 meter.
 - Bezoek vindt bij voorkeur plaats op de eigen kamer. Bij bezoek in gemeenschappelijke ruimtes: cohorteer binnen de ruimte.

Maatregelen rondom bezoek in specifieke situaties

Maatregelen bij bezoek aan bewoner met (mogelijk) COVID-19

- Bezoek is in principe mogelijk mits de lokale situatie voor het waarborgen van infectiepreventie dit toelaat, dit ter beoordeling aan het crisis/uitbraakteam.
- Indien bezoek wordt toegelaten wordt dit gelimiteerd in overeenstemming met de lokale situatie en de wensen van de bewoner/familie.
- Bezoek draagt dezelfde persoonlijke beschermingsmiddelen die worden voorgeschreven voor medewerkers (zie behandeladvies Verenso paragraaf 5.4.1).
- Bezoek krijgt instructies (mondeling en schriftelijk/visueel) met betrekking tot (de plaats van) aan- en uitkleden van de persoonlijke beschermingsmiddelen en bijbehorende handdesinfectie voorschriften.
- Bezoek houdt zoveel mogelijk 1,5 meter afstand van de bewoner.
- Maatregelen rondom bezoek aan een individuele bewoner met (mogelijk) COVID-19 worden opgeheven op het moment van opheffen maatregelen bij de bewoner (zie behandeladvies [Verenso/NVAVG COVID-19 Acute fase](#)). Indien van toepassing blijven algemene maatregelen rondom bezoek bij een uitbraak op een afdeling/locatie gelden zolang deze van kracht zijn.

Maatregelen rondom bezoek bij aanwezigheid van COVID-19/uitbraak op een afdeling/locatie

- Op een afdeling/locatie waar (mogelijk) COVID-19 aanwezig is, worden lokaal afspraken gemaakt op welke wijze bezoek mogelijk gemaakt kan worden. Een en ander is bijvoorbeeld afhankelijk van het aantal besmettingen/aantal getroffen afdelingen, beheersbaarheid van een uitbraak, de mogelijkheden van het gebouw e.d.
- In geval van een (dreigende) uitbraaksituatie met verdere verspreiding buiten het cohort kan het bestuur, in overleg met de cliëntenraad, ondernemingsraad, VAR/PAR, regiebehandelaren en het crisis-/uitbraakteam, besluiten tot een (gedeeltelijke) bezoekbeperking. Familie/naasten worden hierover geïnformeerd.

Bezoek tijdens de stervensfase in geval van een algehele/gedeeltelijke bezoekbeperking

- Bezoek in de stervensfase blijft altijd mogelijk, ook tijdens een algehele/gedeeltelijke bezoekbeperking.

Medische maatregelen rondom sociale activiteiten

Overweeg de volgende factoren voor het organiseren van sociale activiteiten:

- De (boven)regionale omgevingsprevalentie. Zie hieronder voor adviezen bij een verhoogd (boven)regionaal risiconiveau.
- De kwetsbaarheid van bewoners op de afdeling/woongroep c.q. het risico op een gecompliceerd beloop van COVID-19.
- De vaccinatiegraad van de afdeling/woongroep. Houd hierbij rekening dat ook gevaccineerde personen besmet kunnen raken en ook bijdragen aan overdracht.
Toelichting: er is geen drempelwaarde voor de vaccinatiegraad omdat er nog onvoldoende kennis is over de effectiviteit van vaccins op de lange termijn en bij andere virusvarianten.
- De stabiliteit van de samenstelling van een locatie/afdeling/woongroep. Bij een stabielere samenstelling is meer mogelijk ten aanzien van sociale activiteiten dan bij een afdeling/woongroep met (veel) verloop.
- Wel/niet doorbreken van de samenstelling van de afdeling/woongroep.
- Binnenactiviteit of in de buitenlucht.
- Toelaten van externen voor activiteiten
Toelichting: het toelaten van externen vergroot de kans op 'insleep' van het coronavirus en daarmee op het nemen van maatregelen als testen, quarantaine en isolatie.

Medische maatregelen bij sociale activiteiten

- Informeer niet(volledig)gevacineerden over de risico's op besmetting voor de bewoner en bespreek of men wil deelnemen aan sociale activiteiten c.q. aan welke sociale activiteiten wel/niet wordt deelgenomen.
- Stem bij groepsactiviteiten de groeps grootte af op de afmeting van de ruimte zodat 1,5 meter afstand kan worden gehouden.
- Bij activiteit in de buitenlucht indien: indien 1,5 meter afstand houden niet lukt draagt de begeleider een chirurgisch neusmondmasker minimaal type II.

Aanvullende medische maatregelen bij verhoogd (boven)regionaal risiconiveau³:

- Bij (boven)regionaal risiconiveau 'waakzaam':
 - Geen aanvullende maatregelen.
- Vanaf (boven)regionaal risiconiveau 'zorgelijk':
 - Wees bij binnenactiviteiten (zoals modeshow, muziekavond, kerkdienst) terughoudend met het mengen van groepen. Cohorteer zo nodig.
- Vanaf (boven)regionaal risico 'ernstig':
 - Kies voor sociale activiteiten waarbij de samenstelling van afdelingen/woongroepen niet wordt doorbroken.
 - Organiseer geen sociale activiteiten met externe bezoekers/genodigden.

Medische maatregelen bij (meerdaags) uitstapje

Met uitstapjes worden bijvoorbeeld bedoeld: bezoek aan of logeren bij familie/ouders, bezoek aan horecagelegenheid.

Voorwaarden voor (meerdaags) uitstapje:

- Bewoner en de familie/locatie waar(bij) het uitstapje plaatsvindt zijn vrij van (verdenking op/klachten van) COVID-19. Indien van toepassing wordt vooraf op COVID-19 getest.
- Er is, indien van toepassing (zie hieronder), bij terugkomst mogelijkheid tot het nemen van quarantainemaatregelen.
- Vanaf (boven)regionaal risiconiveau zorgelijk:
 - In geval van een groepsuitje/groepsreis (vakantie): het mengen van verschillende instellingen wordt ontraden.Voor on(volledig) gevaccineerden geldt:
 - Bezoek aan of logeren bij familie/ouders vindt zoveel mogelijk plaats bij 1 à 2 vaste adressen.
 - Een uitstapje vindt plaats met 1 à 2 vaste begeleiders.
- Vooraf:
 - Informeer de bewoner op basis van de risico-inschatting, waaronder de vaccinatiestatus van de bewoner en van de personen van het te bezoeken adres/locatie, regionale/lokale prevalentie van de eigen locatie en die van het uitstapje, over de mogelijke gevolgen ten aanzien van testen en quarantaine na terugkomst.
 - Inventariseer of er bij de familie/op de locatie (een verdenking op) op/klachten van COVID-19 is.
 - Instrueer de familie/locatie waar het uitstapje plaatsvindt:
 - zich te houden aan de algemene regels van het RIVM;
 - het direct te melden als er (mogelijk) sprake is (geweest) van onbeschermd contact.
- Achteraf
 - Inventariseer het risico op onbeschermd contact:
 - Is er tijdens het uitstapje (tot maximaal 14 dagen voorafgaand aan terugkeer van het uitstapje) (mogelijk) nauw contact⁴ geweest met personen met (een mogelijke/klachten van) COVID-19? Zo ja, wanneer was het laatste onbeschermd contact en in welke omstandigheden/context vond het onbeschermd contact plaats?

³ Verenso houdt, voor de indeling in risiconiveaus, de (boven)regionale besmettingscijfers aan in plaats van de landelijke risiconiveaus die zijn gebaseerd op de opnamecijfers van het ziekenhuis en de IC omdat de besmettingscijfers eerder oplopen. Zie voor de afkappunten het [Verenso/NVAVG behandeladvies COVID-19 Acute fase](#)

⁴ Volg hiervoor de [criteria voor bron- en contactonderzoek](#) voor (overige) nauwe contacten van het LCI/RIVM

- Bij buitenlandse vakantie/uitstapje: [risiconiveau](#) van het betreffende land⁵ bij terugkomst.
- Maak, op basis van de resultaten van een inventarisatie een afweging voor het risico op (de gevolgen van) onbeschermd contact en neem zo nodig quarantainemaatregelen:
 - Laag risicoprofiel: geen quarantainemaatregelen nodig
 - Hoog risicoprofiel: quarantaine
 - Groepsreis: eenmalig PCR-test aanbieden.

Toelichting 1: zie het [Verenso/NVAVG behandeladvies COVID-19 Acute fase en nazorg](#) voor inventarisatievragen (paragraaf Opname en overplaatsingsbeleid) en quarantainemaatregelen (paragraaf Maatregelen bij bewoners in geval van (mogelijk) onbeschermd contact).

Toelichting 2: neem naast het risico op onbeschermd contact ook de proportionaliteit van een maatregel in overweging.

- Uitstapje/vakantie in het buitenland: volg, als inreizen in Nederland is toegestaan, bij terugkomst het [landelijk beleid](#) met betrekking tot testen, quarantaine en het tonen van een test- of coronabewijs.

Toelichting: indien een test vereist is dit altijd een PCR-test gezien de validiteit en betrouwbaarheid van antigeentesten.

Opgesteld in samenwerking met:

- namens Verenso: Paul van Houten, Jessica Edwards van Muijen, Martin Smalbrugge, Ingrid Pladdet, Marga Nonneman

In afstemming met:

- ActiZ
- Alzheimer Nederland
- LOC Waardevolle zorg
- NIP
- V&VN
- Zorgthuisnl

⁵ Zie de European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC) voor het 2-wekelijks aantal daadwerkelijke besmettingen per 100.000 bewoners in [Europa](#) of [wereldwijd](#).